בית אהרן — קדושים

קדושים תהיו. איתא במדרש. משל למלך שעשו לו בני המדינה ג' עטרות. מה עשה המלך נתן אחת בראשו ושתים בראש בניו. כך בכל יום ויום העליונים מכתירים להקב"ה שלש קדושות ומה הקב"ה עושה נותן אחת בראשו ושתים בראשם של ישראל. שנאמר והתקדשתם והייתם קדושים כו' עכ"ל המדרש:

ונוכל לומר. שיש שתי קדושות אחת שישראל עצמם נקראים קדושים שכן כתיב קודש ישראל לי"י ואחת שצריכים להתקדש עצמם מלמטה בכדי לבא להקדושה העליונה ובאים לאותה קדושה עצמה וזהו השתי קדושות של ישראל. כי קדוש אני י"י. קדושתי למעלה מקדושתכם. היינו הקדושה שלו נתעלה מקדושתכם. כי ישראל מוסיפין כח בפמליא של מעלה. ובאמת הקב"ה בעצמו אינו צריך לקדושתינו רק מחוייבים אנחנו לקדש החלק אלוק ממעל שיש בנו שזה הוא קדושתו של הקב"ה צריכים אנחנו לקדש אותו כי זה נתעלה ע"י מעשה התחתונים ואח"כ משפיע הקב"ה קדושתו עלינו. כי בתחלה צ"ל אתערותא דלתתא. אני י"י. היינו יחוד. יחוד קוב"ה ושכינתיה:

עוד אמר קדושים תהיו. שתראו להתקדש. כי קדוש אני י"י כדי שאוכל להשפיע לכם מעט קדושה מקדושתי כי מתחילה צ"ל אתערותא דלתתא. אני י"י כנ"ל:

קדושים תהיו כי קדוש אני י"י אלקיכם. איתא במדרש הה"ד ויגבה י"י צבאות במשפט והאל הקדוש נקדש בצדקה. כשהקב"ה עושה דין כו'. והתגדלתי והתקדשתי ונודעתי כו' א"ר רוממות אני נותן בעולם. כשנתתי כהונה לאהרן נתתי לו לעולם. שנאמד ברית מלח עולם. וכן המלכות לדוד לעולם. וכן הקדושה לעולם כו' ע"כ לשונו:

אמר. המשפט משמש ג' דברים. טענת הבע"ד וגמר הדין ועונש הדין כמבואר בפרש"י בחומש. ומלת משפט הוא הממוצע בין קו ימין לקו שמאל. לכך ויגבה י"י צבאות במשפט. זו הבחינה נגבה ע"י משפט. והאל הקדוש. אל הוא מדה"ר כידוע כי ע"י המשפט מגיע למדה זו. נקדש בצדקה. כי צדק הוא דין כידוע. וע"י שמקרב לצדק הה' נעשה צדקה. וסוף המדרש. ישלח עזרך מקודש ומציון יסעדך. כל הברכות והטובות כו' הכל מציון. ישועה מציון. שנאמר מי יתן מציון כו'. עוז מציון שנאמר מטה עוזך כו'. הברכה מציון. ועוד כמה דברים. עד ישלח עזרך מקודש מקידוש מעשים שבך. ומציון יסעדך מציון מעשים שבך. יש לדקדק כי מתחלה היה צ"ל מציון מעשים. ואח"כ מקידוש מעשים. והאריך בזה. איך צריך כל אחד להתקדש ולהמשיך הקדושה מלמעלה עליו. ודיבר מהמדרש קדושתי למעלה מקדושתכם. כי איתא הפי' קדושתי למעלה הוא מקדושתכם למטה. ואמר קדושים תהיו שתראו להתקדש ועי"ז תזכו שתהיו קדושים בכל פעם יותר ויותר. כי קדוש אני י"י. הקדושה מוכנת לחול עליכם. רק כי מתחלה צריך להתקדש למטה בכל מה דאפשר כדי שיהא ראוי לחול עליכם הקדושה מלמעלה ועד"ז י"ל קדושתי למעלה היינו השפעת הקדושה מלמעלה הוא ע"י קדושתכם מלמטה:

איש אמו ואביו תיראו. כאן אצל מורא הקדים אם לאב ואצל כבוד הקדים אב לאם. כי יש שני בחינות מקודם יראה תתאה ומזה בא לאהבה. ואח"כ מאהבה בא ליראה עלאה. ואת שבתותי תשמרו. כי בשבת ג"כ יש אהבה קודמת ליראה. כי בליל שבת נקרא אימא. האם של ישראל. וביום נקרא אבא היינו יראה. ובמנחה נקרא שבתותי שנכללים השתי שבתות. כי בחינת צדיק יש לו שניהם ביחד כמ"ש וגילו ברעדה. וזהו ידוע כי יש אימא עלאה ואמא תתאה. שהיא נקראת כנסת ישראל. ואבא ידוע ג"כ איזו הבחינה שנקרא. וצריך האדם לירא מכל הבחינות. כי יש כמה בחינות יראה. יש יראה שנקרא אוצר כדכתיב יראת י"י היא אוצרו. ויש יראה שנקראת דרתא. כמאחז"ל ותרעא לדרתא עביד. ויש יראה שנקראת מפתחות החיצונות. וצריך לילך כסדר מיראה ליראה עד שיבא לידי יראה עלאה. וזהו איש אמו ואביו תיראו. וכמו כן ואת שבתותי תשמרו יש ג"כ ב' בחינת הנ"ל. כי בערב אנו אומרים וינוחו בה. היינו שבת דמעלי שבתא בחי' לילה שהוא בחינת מקבל. ויש שבת דיומא שהוא בחינת משפיע ולזה אנו אומרים וינוחו בו וזהו אני ד' אלקיכם היינו בכל הבחי'. וסמך את שבתותי תשמרו כי שמירת שבת יש בו ג"כ מורא אב ואם כי אלו השני בחינות הם ג"כ בשבת. הגם שיש ג' בחינות כי יש סעודה שלישית עכ"ז העיקר הם שנים שבת דמעלי שבתא ושבת דיומא. בליל שבת הוא בחינת אם וביום הוא בחינת אב:

עוד אמר. איש אמו ואביו תיראו. אמו זו כנ"י אביו זה הקב"ה. עם שני הבחינות תיראו מי"י. כי איש ישראל צריך להתהלך כל השערים. כי יש כמה בחינות יראה. יראה שנקרא אוצר. יראת ד' היא אוצרו. ויש יראה שנקרא דרתא. ויש יראה שנקראת מפתחות החיצונות. כשמתהלך האדם את היראה שעל ידה ניצול מן ההיפוך. יעזור הש"י שיבוא ליראה עליונה כי צריך לירא מי"י עם בחי' אם ועם בחינת אב:

וכי תבואו אל הארץ ונטעתם כל עץ מאכל כו' איתא במדרש הה"ד עץ חיים היא למחזיקים בה ותומכיה מאושר:

אמר. ונטעתם כל עץ מאכל. שהעץ יהיה המאכל כי זהו כל התכלית מן היגיעה של איש ישראל שיבואו אל התכלית כי תכלית הבריאה היא שלא יהיה שום פסולת. כעת יש פסולת אבל התכלית הוא שיהיה טעם עצו ופריו שוה. הה"ד עץ חיים היא. מהו העץ. חיים. שהוא עם כל החיות. היא למחזיקים בה שנאחזין בה. ותומכיה. אפי' אותם שאינם רק תומכיה שהם נקראין בחינת רגלין הם ג"כ מאושר א"ת מאושר אלא מראשו. שהם מקבלין את החיות מראש"ו והו כל תכלית מן העולם. והראיה לעתיד איתא בגמרא עתידה א"י שתוציא גלוסקאות וכלי מילת מחמת שאז יהיה העולם בתכלית השלימות ולא יהיה שום תערובות רע כלל. ויצא כל דבר נקי בלי שום פסולת. זאת היא כל היגיעה מאיש ישראל שהעץ יהיה ג"כ מאכל. פשוט הוא שכל העשיות יהיו בשלימות כראוי להיות זו היא הנטיעה שהאיש ישראל חייב לנטוע. וחיי עולם נטע בתוכינו:

עוד איתא במדרש. וכי תבואו אל הארץ ונטעתם כל עץ מאכל. ר"י ב"ר סימון פתח אחרי י"י אלקיכם תלכו וכי אפשר לילך אחר הקב"ה אותו שכתוב בו בים דרכך ושבילך במים רבים כו'. ובו תדבקין וכי אפשר לידבק בשכינה אותו שנאמר בו כי י"י אלקיך אש אוכלה הוא אלא כשם שמתחילת

ברייתו של עולם לא נתעסק אלא בנטיעה שנאמר ויטע י"י אלקים גן בעדן מקדם. כך אתם כשתכנסו לארץ תתעסקו בנטיעה תחילה. ע"כ:

ונוכל לומר. כי התורה הזהירה לנו. ונטעתם כל כל עץ מאכל פי' כמו שהיה קודם החטא. טעם עצו ופריו שוה שהיה עץ פרי. כמו כן צריכים ישראל להתחזק עצמן במצות ובתורה ובמעש"ט שהם הנטיעות של האדם ולתקן החטא שיהיה כל עץ למאכל היינו העץ וגם הפרי. וישראל נקראין נצר מטעי מעשה ידי להתפאר כי באמת צריך האדם לראות שיהיה שלימות בעבודתו עבודת השי"ת ולייחד כל המידות הנקראים נטיעות. כתיב מי כמוך באלי"ם י"י היינו ל' אילן כידוע ויש ח"ו אילן השני ג"כ וצריך האדם לקשר א"ע לאילן החיים וחיי עולם נטע בתוכינו. ע"י התורה ומצות ומעש"ט שיהיה ביראה ואהבה ונעשה מזה זורע צדקות. וזהו ובשנה החמישית תאכלו את פריו להוסיף לכם תבואתו היינו שתראו להביא אותו לכם לכל המדות לקשר כל העולמות וזהו הפי' ובו תדבקון. וכי אפשר וכו' אלא הדבק במדותיו כמו ששמעתי מא"א מו"ר זצוקלל"ה. הדבק במדותיו. שיראה לעשות דביקות בין המדות. היינו כמו שדברנו. שידוע שהמדות נקראים אילן וזהו עיקר הנטיעות של ישראל שיהיה עצו ופריו שוה:

אהו' אחיי מאוד אנו רחוקים מזה. השי"ת יעזרנו ליתן לנו לב בשר להתחזק עצמנו בתורה ובמצות וחיי עולם נטע בתוכינו בכדי לייחד כל המדות. ומה שתלה הכתוב הנטיעות בביאת הארץ מפורש בסידור האריז"ל בכוונות בתפלת ר"ה ע"פ לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה. כללו של דבר. עיקר בריאת העולם הוא רק בשביל בני ישראל שהם נקראים נטיעה של הקב"ה וצריך האדם לראות לעשות מצות ומעש"ט שהם נטיעות של ישראל בכדי שיתוקן העולם שיהיה כל עץ מאכל כו' וזהו ויטע י"י אלקים גן בעדן מקדם וישם שם את האדם היינו שנתן הנטיעה באדם והאדם בנטיעה וזהו השלימות:

עוד דיבר במדרש הנ"ל. וכי תבואו אל הארץ. הה"ד עץ חיים כו'. עד מה הקב"ה נתעסק בנטיעה תחילה:

פתח ואמר כל ישראל יש להם חלק לעוה"ב שנאמר ועמך כולם צדיקים כו'. אמר. שם זה של ישראל משותף בשמו יתברך כמ"ש ושמך משותף בשמינו. י"ש להם חלק לעולם הבא. היינו הבחינת י"ש הוא להם חלק לעוה"ב שהקב"ה ברא את העולם י"ש מאי"ן וישראל צריכין לעשות מהי"ש אי"ן. אשא עיני אל ההרים מאי"ן יבא עזרי. ההרים הם האבות כידוע. אשא עיני אל בחינת האבות. מאי"ן יבא עזרי מבחינת אי"ן יבא עזרי. ודקדק מהו לשון חלק הלא כל העוה"ב הוא שלהם. אלא החלק הוא גם בעוה"ז. כי צדיקים יש להם גם בעוה"ז חלק מה מעוה"ב. כי בכל תענוגי עוה"ז ועניניהם הם מרגישים חיות אלקות אעפ"י שעוה"ז ועוה"ב הם שני הפכים. כי העוה"ז מגושם בתכלית והעוה"ב הוא בתכלית הרוחניות. עכ"ז יכולים לטעום בעוה"ז טעם עוה"ב ע"י שמרגישין בכל דבר חיות אלקות. והזכיר בשם צדיק אחד פי' הפסוק טעמו וראו כי טוב י"י. היינו כי כל הטוב והתענוג והמתיקות של כל דבר עוה"ז הוא י"י כי הוא נמשך מהחיות אלקות שיש בכל דבר והוא החלק עוה"ב שצריך להרגיל עצמו לטעום בזה העולם:

שנאמר ועמך כולם צדיקים. וכי כל ישראל צדיקים הם ובזוה"ק הקשה ג"כ קושיא זו ע"ש. ואמר כי נבראו כלי מוכשר להיות צדיקים ולקבל כל טוב לכך אמר ועמך כולם צדיקים. ועוד כיון שכוונת הבריאה היתה על צד הטוב ועשאו כלי מוכשר לזה בוודאי בסוף יושלם כל כוונת הבריאה ויהיו צדיקים. בדוגמת כלי יפה שנתלכלכה בטיט ובצואה שמגררין ומשפשפין אותו עד שמתלבן וחוזר לקדמותו. כך נפש האדם לאחר שיקבל עונשו כאו"א לפי שהוא וינקה מזוהמת העונות אזי תחזור לקדמותה. וע"כ אמר ועמך כולם צדיקים לעולם יירשו ארץ. בזה העולם ירשו ארץ. נצר מטעי. נצר לשון ענף מטעי. ועוד נצ"ר ל' צרור וקשר מטעי. והענף הוא מקושר ומוצרר בהשורש כי כל הענפים יניקתם ושורשם בהשורש. לכך נקרא נצר מטעי מטעי שלי. היינו המטע שכתוב ויטע י"י אלקים גן בעדן מקדם וישם שם את האדם אשר יצר. כמו שמפורש במקום אחר:

מעשה ידי להתפאר. מעשה ידי. אלו הצדיקים כמו שנדרש בגמרא גדולים מעשה צדיקים ממעשה שמים וארץ דבמעשה שמים וארץ כתיב אף ידי יסדה ארץ כו' ובמעשה ידיהם של צדיקים כתיב ומעשה ידיו מגיד הרקיע כו' כדאיתא התם. להתפאר. כפשוטו ל' פאר. ועוד להתפאר. לשון פארות האילן. שיהיה עושה פארות. ומפרש כל סדר הקבלה

משה קבל תורה מסיני ומסרה ליהושע ויהושע לזקנים וזקנים לנביאים ונביאים לאנשי כנה"ג. זהו סדר הקבלה מתורה שבע"פ. וזהו סדר האילן משרשים לענפים כי השרשים היו שלשה אבות ואח"כ לי"ב שבטים ואח"כ לשבעים נפש ואח"כ לששים רבוא. והתורה שבע"פ נמשכה סדר הקבלה מדור לדור לצדיקי הזמן. וזהו עיקר התורה שבע"פ:

וחזר להמדרש. וכי תבואו אל הארץ. הה"ד עץ חיים היא. עץ החיות של כל העולמות והוא התורה. למחזיקים בה. שהם מחוברים להשורש והם מחוזקים ומחוברים ורואים בכל עבודתם לעשות פרי ולהוסיף יניקת האילן. ותומכיה מאושר א"ת מאושר אלא מראשו כי הגם שכח יניקת האילן הוא מהשורש עכ"ז העיקר יניקה מגיע עד לראש האילן. וזהו ותומכיה מאושר מראש"ו. וזהו סיום המדרש. מה הקב"ה לא נתעסק אלא בנטיעה תחלה שנאמר ויטע י"י אלקים גן בעדן כו' ויצמח כו' ועץ החיים בתוך הגן והכל מרמז להנ"ל. אף אתם לא תתעסקו אלא בנטיעה תחלה שנאמר וכי תבואו אל הארץ ונטעתם:

היוצא לנו מזה. כי צריך כל אחד לעסוק בהנטיעה ולראות כ"א לפי ערכו ולפי מעשיו לעסוק בהנטיעה שיהיה כל העובדות שלו עושים פרי שיהיה בחיות כראוי:

ואהבת לרעך כמוך. אר"ע זה כלל גדול בתורה היינו שע"י שיקיים ואהבת לרעך כמוך נעשה הכלל גדול בתורה כמאמר חז"ל אותיות ישראל ר"ת י"ש ש"שים ר"בוא א"ותיות ל"תורה. וכל בר ישראל יש לו אות ושורש בתורה. וכשישראל מתחברים כאחת אזי ניתוסף הכלל בתורה ונתוסף חדושים בתורה אכי"ר: